

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

10. Quasnam partes corporis informat anima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Hæc probatio nihil valet: neganda enim est vltima consequentia, nihil enim impedit quod minus, quæ sunt diuersæ speciei possint continuari inter se, modo ex natura sua essent ad hoc ordinata, vt bene posset esse, & de facto est in partibus bruti, quæ sunt diuersæ speciei ob diuersitatem partium formæ corporeitatis, quibus constat, quamuis partes animæ sint eiusdem speciei Nec hinc sequeretur quod omnia, quæ sunt diuersæ speciei, possint continuari: sicut enim quamuis aliqua eiusdem speciei possint continuari, non tamen omnia: ita etiam de rebus diuersæ speciei dicendum est.

132. *Difficilium potest* Conclusio hæc probari in sententia *Arriagæ & aliorum*, qui non tenent dari formas corporeitatis; nam ex suppositione quod non daretur talis forma, quæ esset principium illarum variarum dispositionum accidentalium, quæ reperiuntur in diuersis partibus bruti, iisdem principiis, ex quibus colligitur forma corporeitatis habere partes heterogeneas, haberetur etiā quod anima quæcumque diuisibilis deberet habere partes heterogeneas; neq; enim alias posset exigere & principiare illas dispositiones diuersas; & si semel concederetur quod anima constans partibus eiusdem rationis posset esse principium quo dispositionum diuersarum in diuersis partibus corporis, posset etiam dici quod forma substantialis lapidis & ignis essent eiusdem speciei.

Nec refert, si dicatur quod anima rationalis posset principiare illas diuersas dispositiones in diuersis partibus corporis, quamuis non habeat partes diuersæ rationis; nam ex vno capite sequeretur quidem quod id esset verum de anima illa, si non daretur præter animā alia forma in viventibus, & consequenter etiam sequeretur posse dici de aliis animabus, quod absque heterogeneitate partium, possent in diuersis partibus principiare diuersas dispositiones: sed ex alio capite sequeretur oppositum de vtriusque: neque enim intelligibile est, quomodo possit forma eiusdem rationis principiare naturaliter ex se in subiecto eiusdem rationis, vnde implicat animam rationalem indiuisibilem solam esse in corpore heterogeneo absque alia forma substantiali.

133. *Nec etiam refert*, si dicatur partes homogeneas formæ spectantis ad idem suppositum posse principiare accidentia diuersæ rationis; licet formæ substantiales spectantes ad diuersa supposita id præstare non possint; ac consequenter non sequi, quod forma substantialis lapidis, ac ligni esset eiusdem speciei, licet formæ substantiales oculi, carnis, & ossis essent eiusdem speciei. Nam quod spectent ad idem, vel ad diuersum suppositum, nihil prorsus facit ad rem; neque enim ex eo, quod formæ spectent ad diuersa supposita, colligitur quod sint distinctæ speciei: nam etiam formæ eiusdem speciei spectant quandoq; ad diuersa supposita, vt forma Ioannis & forma Pauli: sed ex eo, quod principient diuersa accidentia, & se solis fiant principia quo diuersarum operationum: vnde si hoc competat diuersis partibus eiusdem suppositi, debent dici esse diuersæ rationis.

Ex quo patet impugnationes *Arriagæ* contra sententiam aduersariorum nihil concludere.

Dico: quamuis diuersæ partes eiusdem animæ spectantes ad idem suppositum, & informantes partes corporis diuersæ rationis, sint eiusdem speciei, tamen animæ exigentes corpora diuersæ rationis in diuersis suppositis non possunt esse eiusdem rationis: ergo quamuis partes animæ exigentes diuersa accidentia ac dispositiones spectantes ad idem suppositum, non sunt diuersæ rationis, sed eiusdem; tamen animæ exigentes diuersa accidentia, ac dispositiones in diuersis suppositis debent dici distinctæ speciei; & consequenter spectare ad diuersa supposita, aut ad idem, est magni momenti ad colligendam diuersitatem specificam formatum.

134. *Respondet* distinguo consequens: si exigeret illa præsuppositiue, & ita vt ipsamet non esset principium quo elicitiuum eorum, concedo consequentiam; si vero exigeret illa sic, vt ipsamet deberet esse principium quo productiuium eorum, nego consequentiam: & ad secundam consequentiam dico spectare ad idem suppositum, vel

diuersa supposita distinctæ rationis, facere multum ad cognoscendam diuersitatem formarum, quando ipsamet diuersitas non oritur ex ipsimet formis; quando vero oritur, nihil prorsus facit ad rem.

Et si queratur, cur colligatur anima equi & bouis esse diuersæ rationis, & anima oculi & carnis non esse.

Respondet rationem esse, quod anima equi & bouis non habent vllam attributionem ad se inuicem, ratione cuius deberent dici esse vna forma, & consequenter quandoquidem præexigunt corpora distinctæ rationis non integrabilia, debent dici esse distinctæ speciei; neque enim vllum indicium est identitatis, specificæ ipsarum; at partes animæ correspondentes oculo, ac carni bouis, sunt compartes spectantes ad eandem formam, & exigentes vnum corpus: vnde si non constet ex aliquo capite quod sint diuersæ speciei, potius dici debet quod sint eiusdem.

Fundamentum aduersæ sententiæ est, quod non implicet partes animæ esse diuersæ rationis: sed hoc supposito facilius saluatur diuersitas partium corporis organici, si dicatur anima constare talibus partibus: ergo.

Confirmatur: quia anima habet in diuersis partibus corporis diuersas operationes, ac dispositiones: ergo ipsamet habet diuersas specie partes.

Respondet ex dictis negando minorem, quia illa diuersitas saluatur propter diuersas partes formæ corporeitatis tam bene absq; diuersitate partium animæ, ac cū illa.

Respondet etiam ad confirmationem negando consequentiam, quia potest habere illas ob diuersitatem partium corporis, quæ concurrunt cum ipsa ad illas operationes.

Q V A E S T I O X.

Quasnam partes corporis informat Anima.

Partes, de quibus hæc quæstio potissimum examinatur, sunt caro, ossa, nervi, vngues, dentes, capilli, sanguis, ac tres alij humores animalium.

C O N C L V S I O. I.

135. *Anima quæcumq; informat omnes partes corporis, quæ aliquam operationem vitalem exercent, taliter vt sit diuisibilis, tota omnes, & pars partem: si vero sit indiuisibilis, tota omnes, & tota etiam quauislibet partem informat.* Est omnium Philosophorum, & Theologorum cum Philosopho lib. 2. de anima c. 3. contra quosdam antiquos, præsertim *Xenocratem*, qui in vertice; *Hippocratem*, qui in cerebro; *Hierophilum*, qui in cerebri concauo; *Stratonem*, qui in membrulis; *Epicurum*, qui in solo, & toto pectore; *Stoicos*, qui in corde, vel circa cor, animam tanquam imperatricem in regia collocatam esse voluerunt.

*Probat*ur: quia omnes illæ partes viuunt: ergo informantur ab anima.

Confirmatur: quia inde colligitur vllam partem corporis informari ab anima, quia in illa parte exercentur operationes vitales: ergo omnes partes exercentes operationes vitales informantur ab anima.

Confirmatur secundo quia operatio vitalis, connaturaliter loquendo, exigit prouenire à principio intrinseco suo subiecto: sed non aliud principium intrinsecum formale potest habere quam animam: ergo omnes partes exercentes tales operationes informabuntur ab anima.

Obicitur primo Philosophum lib. de animalium motu dicentem non oportere animam esse in vnaquaque parte corporis, sed in aliqua parte præcipua.

Respondetur primo, solum, velle quod non sit in qualibet parte corporis cum tanta dependentia, ac est in certa quadam parte nimirum in corde, vel in capite: quod verum est, quia ita est in corde, vt eo transiit anima relinquat corpus: non est autem ita in manu aut pede.

Respondetur secundo, eum velle quod non sit in qualibet parte corporis exercente operationes vitales per modum morticis, nam sic solum secundum Philosophum est in corde, quia inde transmittit spiritus vitales ad reliquas partes corporis: licet sit in qualibet parte tali per modum informantis.

Obicitur secundo, anima est actus corporis organici: ergo non actuat partes similes, seu homogeneas, quæ non sunt organice.

R r r

Respon

Respondetur distinguendo consequens: non actu illas per se separatim existentes, concedo: existentes in membris exercentibus actus vitales, seu coniunctas cum aliis partibus cum quibus constituunt corpus organicum, nego consequentiam. Quod si hoc argumentum valeret, probaret quod non esset in vlla parte corporis, quia nulla est in qua non sint partes aliquæ homogeneæ.

Obiicit tertio: Sequeretur quod intellectus esset in pede, & consequenter intellectus, quod est absurdum, quia sic pes intelligeret.

Respondetur concedendo sequelam cum consequentia, & negando id esse absurdum. An autem sequeretur quod pes intelligeret, est quæstio de nomine, melius autem dicitur quod non sequatur, quia denominatio illa intelligendi & volendi conuenit toti homini & non parti, secundum communem loquendi modum fundatum forte in eo, quod potentia intellectiva (& idem est de volitiva) non determinet sibi determinatam aliquam partem, sicuti potentia visiva & auditiva, & consequenter ista denominatio non debeat competere alicui parti.

Quod si dicatur caput aliquando seire & recordari; illa denominatio tribuitur capiti non ratione intellectus præcise, sed ex eo, quod alij sensus, quorum operationibus mediantibus quis intelligit, in capite potissimum vigent: quæ etiam est ratio, ob quam videmur nobis expectari quod habeamus intellectionem & volitionem in capite, non autem in aliis partibus.

Obiicit quarto: Sequeretur quod anima rationalis, quæ est indiuisibilis, esset in duobus locis, scilicet in loco capitis & pedis simul: ergo, &c.

Respondetur non esse absurdum quod anima, quæ est illimitata ad corpus, posset esse simul in pluribus locis inadæquatis constituentibus vnum locum adæquatum; sicut non est absurdum quod Angelus indiuisibilis occuparet locum diuisibilem huius aule ita, vt nulla pars ipsius esset, cui Angelus secundum se totus non esset præses.

Ex his sequitur carnem & ossa, neruosque ac cartilagineas, membraque ex illis coalescentia informari ab anima, quia omnes hæ partes exercent operationes vitæ aut nutritiæ, aut sensitiuæ, aut vtriusque.

CONCLUSIO II.

138. Sanguis non animatur, & idem est de aliis humoribus animalium, vt atra bile, flaua bile, pituita, quæ vocantur partes fluidæ animalium, ad differentiam eliarum partium, quæ vocantur solida. Hæc est Galeni lib. 4. de usu partium. Scoti in 3. dist. 9. 2. & in 4. d. 10. q. 4. n. 3. D. Tb. 1. q. ult. art. 1. quos præter suos sequuntur Suarez, Ruuius, & alij contra Hurtadum, Toletum, Arriagam hic.

Secunda autem pars sequitur ex prima, quia nullus humor potius deberet animari, quam sanguis, vt omnes faterentur: ergo si hic non animatur, nec alij humores animabuntur.

Probat ergo prima pars primo: quia si sanguis vllius animalis animaretur, maximè humanus: sed hic non: ergo.

Probat minor: quia anima indiuisibilis non potest animare partes discretas non continuatas: sed sanguis non continuatur cum aliis partibus solidis hominis: ergo non animatur anima rationali indiuisibili, quæ aliæ illæ partes animantur.

Probat minor ex Philosopho 3. Hist. animalium c. 14. vbi expresse docet sanguinem esse dispersum per omnes partes corporis, ac in illis moueri. Et 2. de partibus animalium c. 3. vbi ait quod sanguis non sit cõtinuus carni, sed in corde, ac venis contineri quasi in vase: hoc autem non esset verum si esset cõtinuus vlli parti corporis; nulli enim potius deberet continuari quàm carni, aut venis, aut cordi: nec videtur quomodo posset res fluida, quæ secundum se totam moueri potest, continuari cum re solida, quæ ad motum eius non mouetur.

139. Probat secundò eadem pars: quia sanguis est alimentum viuens: sed absurdum videtur aliquam partem integram viuens esse à natura institutam pro alimento eiusdem viuens, ac aliarum partium eius.

Confirmatur: quia quando per nutritionem sanguis conuertitur in substantiam viuens, debet perdere formam

substantialem, quam habet, & acquirere formam viuens: ergo ante non habuit formam viuens, & consequenter non habuit animam, quia alias deberet perdere animam vt acquireret illam, quod videtur ridiculum.

Hæc confirmatio est satis apparens contra aduersarios non admittentes formas corporeitatis, quod si hæ admitterentur, non esset adeo vrgens, qui posset respondere sanguinem debere per se perdere illam partem formæ corporeitatis, à qua habet esse sanguis, ac consequenter etiam perdere vnionem, quam habet ad animam, aut partem animæ correspondentem illi formæ, vt acquirit aliam partem formæ corporeitatis diuersæ rationis, ac consequenter aliam vnionem ad animam, aut aliam partem animæ correspondentem illi formæ, quod non est adeo inconueniens, ac primum.

Dices cum Hurtado: vnum viuens potest esse alimentum alterius viuens, v. g. vnus piscis alterius piscis, & ouis lupi, ac hominum: ergo sanguis animatus posset esse alimentum alterius animati.

Confirmatur: quia caro animata conuertitur in os animatum.

Respondetur distinguendo antecedens: quod non sit pars istius alterius viuens, concedo; quod sit nego.

Ad confirmationem nego antecedens tã facile quàm asseritur.

140. Dices secundo, duplicem esse sanguinem in homine, vnum perfectum, & non nutritiemale, alterum imperfectum, & nutritiemale; priorem vero animari, & non esse alimentum viuens; sed solum posteriorem, qui non animatur.

Contra, quia hæc distinctio de duplici sanguine est gratis excogitata absque vlla experientia, vel ratione ad efugendam difficultatem præmissam; & vel hoc ipso capite reicienda est. Deinde ceteræ probationes a quæ probant de vtroque hoc sanguine, quod non animatur.

Arriaga negat nutritionem esse actionem substantialem, per quam vna substantia conuertatur in aliam, & dicit nutriri hominem per hoc, quod sanguinem mutet accidentaliter, ab accidentalibus, quæ habet, dum vocatur sanguis ad accidentia, quæ habet dum est caro, aut os.

Contra: quia hic modus dicendi est contra communem omnium Philosophorum sensum de nutritione: Deinde supponit carnem, ossa & sanguinem non esse substantialem diuersa, quod est falsum. Rursus absurdum videtur quod vna pars viuens ordinaretur à natura, vt conuerteretur totaliter in aliam partem, siue illa conuersio sit substantialis, siue accidentalis.

141. Probatur tertio conclusio, nullus sanguis exercet vllam operationem vitæ, nec enim sentit, nec nutritur, nec augetur vitaliter alio modo, quàm augetur aqua per iuxta positionem. Et quamuis *Arriaga* hoc neget, fatetur nulla experientia sibi constare oppositum, ait tamen nos etiam non habere vllam experientiam pro nostra parte. Sed quandoquidem non videmus vllam aliam liquidam sic augeri, & præterea videamus sanguinem posse augeri per meram iuxta positionem naturaliter, quod tamen non cõpetit aliis rebus, quæ crescant vitaliter, profecto longe verisimilius est sanguinem non augeri vitaliter.

142. Probatur quarto Theologicè: quia ex vi consecrationis aduenit sub speciebus panis totum corpus Christi quoad omnes partes per se primo spectantes ad primariam constitutionem ipsius: sed secundum *Trident. sess. 13. cap. 3.* non aduenit sanguis nisi concomitanter: ergo sanguis non spectat ad primariam constitutionem corporis; sed nihil debet animari nisi quod sic spectat: ergo sanguis non debet animari.

Hurtadus respondet, alias partes Christi non animatas, vt capillos, aduenire primario sub istis speciebus & non tantum concomitanter.

Sed quidquid sit de veritate huius, non facit ad propositum *Hurtadi*, sed potius confirmat probationem: quia si aliquæ partes corporis non animatæ per se primo ponantur sub illis speciebus, & non tantum ex concomitantia, multo magis omnes partes corporis animatæ deberent sic aduenire: vnde si sanguis non sic adueniat, signum est, quod non sit animatus.

Arriaga

Sanguis non animatur, nec alij humores.

Sanguis non continuatur cum aliis partibus.

Distinctio sanguinis nutritiæ, & non nutritiæ est inuoluta.

Arriaga dicit corpus aliquando accipi, prout opponitur sanguini ac partibus fluidis, ut scilicet significat constitutionem ex partibus solidis; & sic capi, prout dicitur poni sub speciebus panis per se; ac propterea sanguinem non poni sub illis primario, sed concomitantem tantum.

Contra: quia si sanguis non spectat ad constitutionem corporis hoc modo accepti, non debet animari, nec vlla est ratio, ob quam dicatur animari.

143. *Obiicitur primo:* sanguis est vera pars hominis pertinens ad veram eius constitutionem: ergo animatur. Probatur consequentia: quia partes totius debent forma totius informari.

Probatur antecedens, ex *Innocentio III. extranag. de celebratione Missar.* ubi dicit aquam & sanguinem fluxisse de latere Christi, ut ostenderet Christum habuisse quatuor humores qui pertinent ad veram hominis constitutionem. Item ex *Trident. sess. 13. c. 3.* ubi docet per concomitantiam, quia partes homini inter se copulantur, sanguinem esse sub speciebus panis, & corpus sub speciebus vini; ergo secundum Concilium sanguis & caro sunt veræ compartes. Item ex *Concilio Ephesino*, ubi dicitur Verbum factum esse hominem assumptione carnis & sanguinis, quibus verbis clare sentit carnem & sanguinem esse partes hominis.

Confirmatur, quia Verbum Divinum non assumeret sanguinem, nisi sanguis esset informatus anima, alias assumeret duas naturas, vnam animatam, & alteram non animatam.

Confirmatur secundò, quia si assumeret sanguinem non animatum nec animabilem, posset dici quod sanguis esset Deus, sicut diceretur de aqua, si assumeretur à Verbo.

Confirmatur tertio, quia *Leuit. 17.* dicitur quod anima carnis sit in sanguine, & *August. quæst. 57. in Leuit.* dicit quod anima, quia spiritus est, nequit habitare in siccò, & ideo in sanguine habitare dicitur.

144. *Respondetur* distinguendo antecedens: est vera pars hominis spectans ad primariam eius constitutionem, aut talis, quæ debet informari ab anima hominis, nego antecedens; est pars hominis, hoc est, aliqua substantia reperta in homine, & ad ipsius non solum conservationem, sed etiam ad operationes vitales eius eliciendas necessaria, concedo antecedens, & nego consequentiam: ad cuius probationem dico non omnes, quæ dicuntur partes hominis, informari debere ab anima hominis.

Ad probationem antecedentis respondeo, sanguinem spectare ad constitutionem hominis secundariam, non primariam, & cum esse compartem cum carne licet non eodem modo, quia hæc est de primaria constitutione, sanguis solum de secundaria constitutione; & ob hanc ipsam rationem fuit assumptus sanguis à Verbo, non ex eo, quod esset de primaria constitutione hominis.

Nec refert quod *Concilium* non faciat differentiam inter modum, quo caro est pars, & sanguis, aut modum quo assumerentur; quia sufficiebat intento ipsius, quod Verbum assumpserit veram carnem & sanguinem, siue utrumque per se primario, siue vnum primario & alterum secundario assumpserit; & præterea eo quod sanguis repetiatur in homine connaturaliter, & requiratur ad conservationem & operationes ipsius exercendas, poneretur concomitantem sub speciebus panis; & corpus sub speciebus vini.

Dices cū Arriaga: si sanguis diceretur pars, quia necessarius esset ad conservationem hominis aliasque eius operationes, calor etiam posset talis dici: sed hoc est falsum: ergo.

145. *Respondetur* negando suppositionem maioris, quod scilicet ideo solum dicatur sanguis pars, sed quia est etiam aliquid substantiale se habens intra alias partes hominis; hoc autem non competit calori, nec vlli accidenti.

Ad primam confirmationem respondeo negando sequelam, & distinguendo eius probationem: assumeret duas naturas, quarum vna spectaret & ordinaretur ex natura sua intrinseca ad alteram, concedo; quæ non essent sic subordinatæ, nego.

Ad secundam confirmationem Arriaga admittit posse dici in rigore quod sanguis esset Deus, quamvis etiam sanguis esset pars animata hominis, sicut dicitur quod

sit caro. Sed quidquid sit de hoc, quod ad modum loquendi spectat:

Respondetur, iuxta communioem modum loquendi, negando sequelam, quia non debet dici Deus absolute & proprie de vlla natura assumpta, nisi de natura omnino completa, quæ non spectat ad constitutionem primariam, aut secundariam alterius naturæ. Sic autem sanguis non est natura completa, aqua vero est; unde quamvis de aqua assumpta potest dici, quod est Deus, non tamen de sanguine assumpto.

Ad tertiam confirmationem respondeo, animam carnis esse in sanguine non informativè, sed causaliter, quatenus scilicet sanguis est alimentum carnis, & necessarius ad conservationem animæ, ac vitæ in carne: eodem modo quo solet dici quod anima hominis sit in cibo, & potu, quo modo Scriptura dicit quod non in solo pane vivit homo: & iuxta hoc intelligendus est *Augustinus*, qui prorsus non potest intelligi ad sensum aduerbiorum nisi satis inepte: nam si vellet, quod anima non posset habitare in siccò informativè, sed quod sic deberet habitare in sanguine, id falsum est, quia etiam informativè habitat in carne & ossibus quæ non sunt sanguis.

Adde, quamvis ille locus *Augustini* non faciat contra nos, cum tamen in se esse obscurum satis; nam illa ratio ob quam dicit quod non possit anima habitare in siccò, nempe quod sit spiritus, non videtur esse satis apta: quandoquidem nihil prorsus obstat spiritui, quia spiritus est, habitare in siccò potius quam in humido; & quandoquidem aliæ animæ, quæ non sunt spiritus, æque exigant habitare in sanguine, ac anima rationalis secundum omnes. Itaque glossandus est sine dubio ille locus, ut verus sit.

Obiicitur secundo, sine sanguine homo esset mutilus, ac magis imperfectus ad vitæ functiones, quam si perderet manus: ergo est pars integralis ipsius.

146. *Respondetur* negando consequentiam, solum enim sequitur quod sanguis spectet ad aliquam constitutionem hominis, & quod sit magis necessarius ad vitæ conservationem; hoc autem posset esse verum, quamvis non spectaret ad primariam constitutionem hominis, tum quia calor etiam magis necessarius est ad vitæ conservationem, quam manus, nec tamen est pars integralis; tum quia maior illa dependetia vitæ à sanguine non oritur ex eo, quod sit pars integralis; alias aliæ partes integrales essent sic necessariae, quod est falsum; sed ex eo quod ob humiditatem ac fluiditatem suam pervadat omnes partes corporis, & deferuiat pro vehiculo ad deferendos spiritus vitales, & quod habeat in se qualitates aliquas deferuientes ad conservationem carnis in illa dispositione, in qua apta esse possit ad exercendas operationes vitales, quod totum posset competere illi, quamvis non animaretur; neque enim ex animatione hoc habet, maxime secundum *Arriagam*, sed ex accidentibus particularibus suis, quæ non competunt ipsi ratione animæ.

Obiicitur tertio Philosophum 3. de *Historia animalium* cap. 19. ubi ait, quod semper quamdiu vita servatur, sanguis animatur, & servatur.

Respondetur eum velle quod semper animetur, non dum persistit in esse sanguinis, sed dum conuertitur in substantiam aliam, quod semper fit dum vivimus in hac vita.

147. *Obiicitur quarto ex Complutensibus*: sicut comparantur quatuor elementa ad mundum, ita quatuor humores ad hominem: sed quatuor elementa ita spectant ad mundum, ut & secundum se sint partes integrantes ipsum, & præterea aliæ partes integrantes ipsum, nempe mixta, ex illis fiant: ergo sanguis & reliqui humores & sunt partes integrantes hominem, & præterea deferuere possunt ad aliarum partium nutrimentum.

Confirmatur primo, quia sanguis habet & plures & diversos motus in animali, ita ut modo versus vnam partem, modo versus alteram media apprehensione & appetitu moveatur, nunc in faciem in erubescens, nunc ad cor in timentibus: ergo animatur, quia ex vi apprehensionis, & appetitus solum moveri possunt, quæ eadem forma substantiali informantur.

Confirmatur secundo : quia est instrumentum animalis ad exercendas operationes vitales: ergo habet vitam substantialem ab anima formaliter prouenientem, non minus quam cetera organa, ut manus, pes, oculi, quæ hoc ipso quod sunt organa ad exercendas operationes vitales viuunt.

Confirmatur tertio, quia elementa informantur partialiter forma totius vniuersi: ergo & humores forma totius animalis.

Respondetur illam comparationem humorum respectu hominis, ad elementa respectu mundi, nihil facere ad propositum aduersariorum, quia solum consistit in hoc, quod quemadmodum in mundo magno reperiuntur elementa quatuor, ita in homine reperiuntur quatuor humores, quod nihil facit ad rem. Imò si comparatio illa valeat, ex ea sequitur intentum nostrum contra aduersarios, quia ita se habent quatuor elementa ad mundum, ut non informantur forma illa, qua reliquæ partes mundi informantur: ergo si eodem modo habeant se humores quatuor ad hominem, non debent animari ea anima, qua reliquæ partes hominis animantur.

Et si dicunt aduersarij non eodem modo quoad omnia se habere humores ad hominem, quo elementa ad mundum, quemadmodum ipsi dabunt aliquam disparitatem ad suum intentum, debent nobis permittere, dare etiam disparitatem ad nostrum intentum, & consequenter obiectio hæc est meo iudicio nullius momenti.

148. Vnde Respondeo in forma distinguendo maiorem: quantum ad hoc, quod homo contineat intra se quatuor humores, sicut mundus quatuor elementa, & quod non possit consistere absque illis, sicut nec mundus absque his, transeat; quantum ad hoc quod, quemadmodum elementa sunt partes principales integrales mundi de prima constitutione ipsius, non minus quam mixta: ita humores sint partes integrales hominis de prima constitutione ipsius, negatur, & concessa minori, distinguo consequens: sunt partes integrales de prima constitutione ipsius, negatur, de secundaria, transeat.

Et si quæras, quænam partes sint de prima constitutione hominis, & quænam de secunda. *Respondeo* illas partes, quæ informantur anima hominis, esse de primaria constitutione, quæ vero non animantur anima, esse de secundaria.

Ad primam confirmationem respondeo distinguendo antecedens: ex virtute sua intrinseca, negatur; ex causa aliqua extrinseca mouente & impellente, concedo antecedens, & nego consequentiam; solum enim illa, quæ mouentur ex virtute sua intrinseca, debent dici animari; non vero, quæ mouentur ab extrinseco.

149. Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo antecedens: est instrumentum deseruiens ad illas operationes exercendas virtute sua effectiua, ac aliquas ex illis produciens in semetipso, nego antecedens; alio modo, transeat antecedens, & nego consequentiam; nec enim cetera illa organa animari dicuntur ex eo, quod sunt instrumenta deseruiencia quomodocumque ad operationes vitales, sed ex eo, quod tales operationes in se ipsis producant, seu ex eo, quod operentur per illas operationes.

Ad tertiam confirmationem respondeo negando consequentiam, quia forma totius vniuersi est aggregatum ex omnibus formis partialibus, quibus constant omnes partes vniuersi, & æque primo omnes illas includens. Vnde quodquidem elementa sint partes integrales æque primo spectantes ad integritatem vniuersi, ac alia quæcumque partes, nec ex eo præcisè spectant ad vniuersum, quia reperiuntur incluse in alijs partibus vniuersi, aut quod deseruiat ad conseruationem aliarum partium; propter ea necessario debent particulariter informari forma totius vniuersi, id est, habere in se partem istius totius formæ: sed humores spectant ad animalia, quatenus reperiuntur intra alias partes illius, & quatenus conducunt ad conseruationem aliarum partium & ad exercendas operationes vitales competentes animalibus, unde non debent informari forma totius animalis, nec esse partes integrales de primaria constitutione ipsius.

Ex his habetur à fortiori, quod semen & lac anima-

lum non informantur, quod etiam authores, qui negant præcedentem Conclusionem, fatentur, dantes pro disparitate, quod semen & lac ordinentur ad bonum non istius individui in quo sunt, sed alterius individui generandi ex semine & nutriendi per lac: quidquid autem animatur anima debet spectare ad bonum individui constantis illa anima. At reuera hæc ratio non mihi videtur magni momenti, tum quia semen & lac quamuis haberent illum vsum extrinsecum, possent etiam spectare ad bonum ipsiusmet individui in quo sunt.

CONCLUSIO III.

150. Dentes animantur. Hæc est sententia communior cum Philosopho 2. de generatione animalium c. 4. & D. Thom. 4. dist. 44. q. 1.

*Probat*ur propter magnam similitudinem eorum cum reliquis ossibus, quæ secundum omnes animantur, & ex modo quo augmentantur secundum omnem dimensionem, qualis augmentatio non potest commode dici fieri per iuxta positionem, quia partes exteriores, quæ in pueris sunt minus à se distantes, in adolescentibus & hominibus sunt magis distantes, quod fieri non posset nisi attraherent nutrimentum intra seipsos & nutrent se vitaliter.

Obiicit, secundum Philosophum suprà, dentes non continuantur cum reliquis partibus corporis: ergo non animantur anima totius: nam anima rationalis nequit informare partes non continuatas.

Confirmatur primo, quia per totam vitam crescent: sed hoc non competit vllis alijs partibus informatis anima totius: ergo signum est, quod illi non animantur illa anima.

Confirmatur secundo, quia sponte decidunt; hoc autem non esset verum si animarentur.

Respondeo Philosophum velle, quod dentes non continuantur immediate cum alijs ossibus, cum quo tamen stat, quod possint cum ipsis mediate continuari, quod sufficit, ut animetur eadē anima; alias ipsa ossia non animarentur, quia non omnia immediate inter se continuantur.

Ad primam confirmationem respondeo augmentum tam patuum ac exilis, quod recipiunt dentes ad reparationem iacturæ, quam patiuntur ex comestione, non obstat reanimationi.

Ad secundam confirmationem respondeo eos cadere ob indispositionem non prouenientem ex natura animalis, sed ab extrinseco; hoc autem non potest impedire animationem.

CONCLUSIO IV.

151. Vngues & capilli non animantur anima totius animalis, nec etiam alia distincta ab ipsa. Hæc est Galeni lib. artis medicæ, Fernely, Achillini, Fracastorii, Toleri, & quoad primam partem D. Bonauentura in 4. dist. 44. q. 2. Durandus q. 1. quos sequitur Aueris, contra D. Thomam 4. dist. 44. q. 1. quem præter plures ex suis sequitur Ruyus & Arriaga. Quoad secundam vero partem est contra eodem, & etiam D. Bonauenturam, Durandum ac Aueris, qui putant ea non animari anima totius animalis, sed alia anima distincta, quæ manet quandoque destructo animali.

*Probat*ur prima pars, quia nullum est indicium quod auimentur, nisi quod crescant, sed experientia constat eos crescere post mortem animalis: ergo non habent crescere ab anima totius, & consequenter non informantur anima totius.

Confirmatur, quia capilli & vngues crescunt ad nimiam magnitudinem, ac prorsus improporcionatam animali, adeo ut necesse sit eos abscindere: sed prorsus non videtur animam totius habere ex se connaturaliter vim augmentatiuam partium, quas informat ad tam improporcionatam magnitudinem: ergo non est dicendum quod auimentur anima totius.

*Probat*ur secunda pars primo: quia alias ponerentur plures animæ in animalibus: sed hoc est inconueniens; quæ admodum enim vna anima sufficit ad informandas ceteras partes, quæ animantur; ita etiam deberet habere virtutem animandi has partes, si animarentur vlllo modo.

Arriaga

Quæ partes sunt de primaria constitutione viuents.

Non informantur anima totius & lac.

Secundo, quia augmentum harum partium potest dici fieri per iuxta positionem, nec est vllm indicium, quod fiat per vitalem intra susceptionem, ac conuersionem alimenti: sed nullum aliud indicium est, quod animantur: ergo non animantur.

Confirmatur de unguitibus: quia signatis duobus punctis in medio eorum, semper reperiuntur inter se cum eadem distantia; sed hoc esset falsum, si augmentarentur organice ac vitaliter per intra susceptionem & conuersionem alimenti: ergo non sic augmentantur.

Hinc confirmatur quoad capillos quia si vngues non animantur, nec animabuntur capilli, vt omnes concedunt.

152. *Arriaga* quamuis concedat vngues non augmentari vitaliter, negat tamen inde sequi, quod non viuunt: sicut enim, inquit, ossa animantur anima sensitua licet non sentiant, ita vngues possent animari anima vegetatiua, quamuis non exercerent vllam operationem vitalem.

Sed contra, ideo ossa dicuntur animari anima sensitua, quia hæc identificatur realiter vegetatiuæ, & quia constat ex modo quo augmentantur ossa, quod animantur anima vegetatiua: quod si non constaret ossa animari vlla anima, cui identificaretur sensitua, & præterea non haberent vllas operationes sensitivas, omnino dicendum esset quod non animarentur anima sensitua: sed si vngues non habent operationes vegetatiuas, certe non habent vllas operationes alias vitales, ratione quarum deberent dici animari vlla alia anima, cui identificaretur vegetatiua: ergo non debent dici animari vlla anima, nisi habeant operationes vegetatiuas.

153. *Obiicit*, vngues & capilli crescunt secundum omnem dimensionem, non secus ac gramen, quod secundum omnes viuit: ergo animantur anima totius, aut alia particulari propria. Probatur antecedens: quia non solum iuuenibus longiores sunt capilli, sed crassiores quam in pueris, & vngues in iisdem sunt longiores, latiores, ac crassiores: hoc autem est signum quod augmentantur vitaliter, sicut gramen: ergo.

Respondet negando antecedens, cum minori probationis; nec enim omne augmentatum, etiam quoad omnem dimensionem, sit vitaliter: potest enim aqua quoad omnem partem augeri per metam iuxta positionem non vitalem; sed debet talis augmentatio fieri per intra susceptionem & conuersionem alimenti. Quod autem augmentatio capillorum & vnguuium non fiat hoc modo, sicut augmentatio graminis, patet: quia, signatis duobus punctis in gramine, videbuntur magis à se inuicem distare post augmentum, & non est vlla pars graminis, quæ non apparet augeri secundum omnem dimensionem; sed signatis duobus punctis in capillis aut vnguibus, semper reperiuntur æque distare, & præterea nunquam reperitur quod illa eadem pars capilli sit crassior quam semel fuit, licet partibus minus crassis in pueris, succedant in iuuenibus partes magis crassæ ob augmentum pori & materiæ ex qua fiunt, ex quo patet magnum discrimen esse inter capillorum & graminis augmentum.

154. *Obiicit secundo ex Arriaga*: experientia constat aliquos vehementi confternatos metu canescere intra vnius noctis spatium. Sed hoc fieri non posset nisi capilli haberent intra se poros, per quos vitaliter qualitates & humores sugerent, ex quibus causatur illa canities: ergo habent virtutem talem attractiuam & consequenter animantur.

Respondet negando minorem, posset enim humor propulsus vi metus ad radices capillorum ob eorundem dispositionem per poros capillos paruo tempore serpere, eosque canos facere, absque vlla vitali virtute, sicut oleum peruatit chartam ac per eam paulatim extenditur.

Dicitur: si applicarentur capilli abscissi capiti hominis canescerent: ergo signum est, quod non canescant capilli absque attractione vitali.

Respondet primo, non constare antecedens, nec credo *Arriaga* vnquam fecisse experientiam ea de re.

Respondet secundo, negando consequentiam; nam ideo non canescerent capilli abscissi, quia non applicarentur

sufficienter ad partes interiores capitis, in quibus humores infecti reperiuntur.

QVÆSTIO XI.

Quomodo distinguitur anima à suis potentiis.

155. *Q*uælibet anima in particulari habet suas proprias potentias, *Vegetatiua* enim habet potentiam nutritiuam, augmentatiuam, & generatiuam, *Sensitiua*, habet quinque potentias externas, & aliquas internas; *Rationalis* habet intellectum & voluntatem. *Quæritur* ergo hic in genere, quia difficultas est communis, quomodo hæc potentia ab anima distinguantur.

Aduertendum autem, si per potentias vegetatiuæ & sensitivæ intelligatur facultas coalescens ex animæ facultate & corporis, etiam sine dubio illas potetias distingui realiter ab anima, quia anima potest esse absque corpore, & consequenter absque facultate conflata ex sua & facultate corporis; nec in hoc esse potest vlla difficultas.

At si per potetias illas intelligatur facultas propria correspondens ipsi animæ, & connaturaliter concomitans ipsa, siue sit in corpore, siue extra corpus, eadē erit ratio de his potetias sic acceptis, ac de potetias spiritualibus animæ, nempe de intellectu & voluntate, vt omnes fatebuntur; vnde resoluenda est quæstio claritatis causa de solo intellectu & voluntate, & inde solutio transferenda ad alias potentias animæ concomitantes ipsam animam.

CONCLUSIO I.

156. *Anima rationalis non distinguitur realiter ab intellectu & voluntate, & consequenter potentia cuiuslibet anime concomitantes ipsam, & non includentes aliquid corporis, identificantur ipsi.* Hæc est *Doctores* in 2. dist. 16. cum suis omnibus, quos præter *Nominales* omnes sequuntur *Hurtadus & Arriaga* lectu & hic contra *D. Thom.* 3. p. 9. 77. quem sui sequuntur, & præterea *Combricenses, Suarez, Vasquez, Ruinus.*

Probatur primo, auctoritate sanctorum Patrum, *Augustini tractat. 15. in Ioannem* dicentis intellectum non esse aliud quam animam *Isidori lib. 11. Etymologiarum*, vbi ait: *Anima dum viuificat corpus, anima est: dum vult, voluntas; dum intelligit, mens; dum recollit, memoria; dum aliquid sentit, sensus*; & *Bernardi serm. 11. in Cantica* dicentis: *In anima tria intuear, rationem, memoriam & voluntatem; & hæc tria eandem esse animam.*

Probatur ratione fundamentali; quia non sunt multiplicanda entia sine necessitate, vt omnes fatentur: sed nulla prorsus est necessitas distinguendi realiter potentiam intellectiuam, ac volitiuam ab anima, vt patebit ex solutione obiectionum.

Probatur secundo, quia anima ipsa immediate concurrat ad intellectiones & volitiones: sed ex suppositione quod sic concurrat, non indiget potetias realiter distinctis, quibus mediantibus concurrat ad illas, vt fateantur aduersarij, qui ideo distinguunt realiter potentias ab anima; quia putant animam ipsam non posse immediate ad illas concurrere: ergo non distinguuntur realiter intellectus & voluntas ab anima.

Probatur maior: quia vt probatum est 2. *Physicorum*, substantiæ possunt immediate agere: ergo & anima. Sed nihil potius debet posse immediate producere, quā has operationes: ergo potest illas producere immediate, & consequenter de facto illas producit: si enim potest producere illas, quandoquidem sufficienter applicetur & nullū ponatur impedimentū, debet dici quod actu producat illas, non minus quā dicitur quod calor calefacit.

157. *Arriaga* probat eandem maiorem ex eo, quod si anima non concurreret immediate ad volitiones, non peccaret; nec digna esset odio aut amore, pœna aut præmio, de quo fusiſſime discutiit.

Sed facile negabunt aduersarij sequelam, sicut enim ignis calefacit, quāuis calefactio ab ipso immediate non egrediatur, sed à calore ipsi inhaerente, ita anima peccaret & bene ageret, quāuis actus peccaminosus & bonus ab ipsa met immediate non procederet, sed à voluntate ipsi inhaerente, & eodem modo esset odiosa & grata ratione